

Handlingsplan för förorenade områden i Sunne kommun

Antagen av miljö- och byggnadsnämnden 2011-02-16, § 6
Reviderad 2012-02-22, § 10, 2013-01-30 § 2, 2014-02-12 § 13,
2015-03-11 § 21, 2016-01-18 § 1

Handlingsplan för förorenade områden i Sunne kommun

Inledning.....	3
Nulägesbeskrivning.....	3
Mål	4
Handlingsplan.....	4
Uppföljning	8

Sunne den 17 december 2015.

Omslagsbild: Provtagning vid Lerans såg. Foto: Lotta Dunås

Inledning

Det finns nationella och regionala mål för arbetet med förorenade områden. För att Sunne kommun aktivt ska kunna delta i arbetet mot målet giftfri miljö behövs även kommunala mål samt en plan för hur dessa ska uppnås. Följande dokument innehåller en översiktlig sammanställning av vad som gjorts hittills inom området i Sunne kommun samt kommunala mål och hur dessa ska uppnås.

Sunne kommun har valt att fokusera på fem förorenade områden, varav ett är akut och fyra är prioriterade, samt på det förebyggande vardagsarbetet. Ett område utreddes färdigt 2014, varför fokus nu ligger på fyra förorenade områden, varav ett är akut och tre är prioriterade.

Nulägesbeskrivning

Var är vi?

Enligt länsstyrelsens databas som används i efterbehandlingsarbetet, det så kallade EBH-stödet, finns det i dagsläget 263 identifierade förorenade områden i Sunne kommun varav 93 är inventerade och riskklassade enligt MIFO-metodiken. Riskklassningen fördelar sig i olika riskklasser enligt följande:

Riskklass	1	2	3	4
Antal objekt	9	16	50	18

Riskklass 1 är mycket stor risk och riskklass 4 är liten risk.

Objekt Inventerade av länsstyrelsen

Förorenade områden inventeras med hjälp av MIFO som står för Metodik för Inventering av Förorenade Områden. Länsstyrelsen använde fram till oktober 2009 MIFO-databasen för att registrera alla objekt som identifierats och inventerats. Sunne kommuns miljöenhet har en kopia av länsstyrelsens MIFO-databas från 2009 (denna version är statisk och uppdateras inte). Sedan oktober 2009 använder länsstyrelsen en ny databas, EBH-stödet, som kommunerna ännu inte har direkt tillgång till.

De branscher som dominerar bland objekten i kommunen är:

- Skjutbanor
- Sågverk
- Järn-, stål och manufaktur
- Gruva och upplag
- Verkstadsindustri

Länsstyrelsens Prioriterade objekt

Sex objekt i Sunne kommun finns med på länsstyrelsens lista över prioriterade objekt i bilaga till ”Regionalt program för arbetet med förorenade områden i Värmlands län 2015”. Totalt finns 74 prioriterade objekt i Värmland. De av Länsstyrelsen prioriterade objekten i Sunne kommun är:

- Ransbyvikens såg/Lysviks såg
- Sediment i Mellanfryken vid Rottnans mynning
- Bäckbron, fd mellanlagring av farligt avfall
- Rottneros Bruk

- Sunne Kemiska Tvätt
- Tøssebergs såg/ Stöpaforors sågverk

Av dessa prioriterade objekt har Sunne kommun tillsynsansvaret för Ransbyvikens såg/Lysviks såg, Sunne Kemiska Tvätt och Tøssebergs såg/ Stöpaforors sågverk. Länsstyrelsen har tillsynsansvar för Rottneros Bruk, Sediment i Mellanfryken vid Rottnans mynning och Bäckebron mellanlagring farligt avfall.

Hur jobbar Sunne Kommun med förorenade områden i nuläget?

Kommunen har flera roller i arbetet med förorenad mark. Kommunen kan vara verksamhetsutövare, tillsynsmyndighet och huvudman för åtgärder. Sunne kommun har också varit inblandad i länsstyrelsens inventeringsarbete då miljöenheten har bidragit med information.

Sunne Kommun har tidigare saknat en samlad strategi för hanteringen av förorenade områden. Arbetet med förorenade områden har till stor del varit exploateringsstyrkt. 2011 tog Miljöenheten fram en handlingsplan som sträcker sig till 2017, för att få igång ett strukturerat arbete inom området. Handlingsplanen revideras varje år.

Lagstiftningen som främst är aktuell vid arbetet med förorenade områden är Miljöbalken och Plan- och Bygglagen. Frågorna kring förorenade områden hanteras av flera olika aktörer med olika kompetenser och uppdrag. De främst berörda inom Sunne kommun är miljö, plan och bygg, teknik och kost och kommunstyrelsen.

Mål

Vart vill vi?

Sunne kommuns mål inom förorenade områden är:

- 1. De identifierade förorenade områden i Sunne kommun som bedöms innebära akuta risker vid direktexponering och som idag eller inom en nära framtid hotar betydelsefulla vattentäkter eller naturområden är utredda och vid behov åtgärdade år 2015.*
- 2. Utredningsarbete har påbörjats på två av de prioriterade områdena i Sunne kommun år 2016.*
- 3. Endast planerade efterbehandlingsinsatser görs vid förorenade områden i Sunne kommun år 2017.*

Handlingsplan

Hur ska vi nå målen?

Mål 1. De identifierade förorenade områden i Sunne kommun som bedöms innebära akuta risker vid direktexponering och som idag eller inom en nära framtid hotar betydelsefulla vattentäkter eller naturområden är utredda och vid behov åtgärdade år 2015.

Ransbyvikens såg/Lysviks såg

Beskrivning: Det finns ett identifierat förorenat område i Sunne kommun som idag bedöms innebära akuta risker då Sunne kommun har en vattentäkt i området. Det är Ransbyvikens såg/Lysviks såg på fastigheterna Lysviks Kyrkby 1:166, 1:188 och 1:220. Pentaklorfenol har hittats i råvattnet och källan har inte kunnat lokaliseras trots att flera undersökningar gjorts i området. Halten pentaklorfenol i råvattnet sjunker dock stadigt. En ny vattentäkt togs temporärt i drift 2011, men det visade sig att vattnet innehöll mycket höga halter järn och mangan som ställde till med problem i reningstekniken. 2012 återgick man till gamla vattentäkten. Arbetet med att söka ny vattentäkt är nu vilande.

Under 2015 har en sammanställning av samtliga resultat påbörjats och en kompletterande provtagning, utvärdering och riskklassning av området kommer att genomföras under 2016.

Aktivitet: En konsult utför arbetet på uppdrag av enheten vatten och avlopp. Miljö deltar kontinuerligt i möten under arbetets gång som tillsynsmyndighet.

Resurser: Inom den ordinarie verksamheten.

Tidsplan: Sammanställningen ska vara klar första kvartalet 2016, fältarbete planeras till april, maj och slutrapporten till september 2016.

Ansvarig: Hans Nilsson, Enheten vatten och avlopp, är ansvarig för genomförandet och Lotta Dunås miljö, plan och bygg, är ansvarig för tillsynsmyndighetens arbete och kontakt och samarbete med enheten vatten och avlopp.

<p><i>Mål 2. Utredningsarbete har påbörjats på två av de tre prioriterade områdena i Sunne kommun år 2016.</i></p>
--

De områden som Sunne kommun bedömer som prioriterade är Sunne kemiska tvätt (Salla), Tossebergs såg/Stöpafors såg och Lerans såg. Den nedlagda deponin i Skäggeberg är utredd.

Sunne kemiska tvätt (Salla)

Beskrivning: En kemptvätt som legat på fastigheten Sundsvik 7:28 i centrala Sunne.

Föroreningsnivån av klorerade lösningsmedel och alifatiska kolväten i mark och grundvatten har visats vara mycket stor. En fördjupad förstudie, finansierad med statliga medel, har gjorts under 2012/ 2013. En ökande halt oljeförorening i grundvattnet har uppdagats vid uppföljande grundvattenundersökningar, som gjorts hösten 2013, 2014 och 2015. Sunne Bostads AB, ansvarig verksamhetsutövare för byggnation av Salla i början av 90-talet, har förelagts av Miljö, plan och bygg att ta fram uppgifter från byggtiden om ev oljecisterner mm. Detta är ännu inte klart. Området är kraftigt förorenat och en finansiering för åtgärder bör ske.

Aktivitet: Fortsätta att utreda varifrån oljan kommer och vad som behöver göras med området. Ta fram ett förslag till finansiering av åtgärder från mbn till kommunstyrelsen.

Resurser: Miljöenheten, inom den ordinarie verksamheten.

Tidsplan: 2016 -2017.

Ansvarig: Miljöenheten m fl aktörer.

Tossebergs såg/ Stöpafors sågverk

Beskrivning: Ett sågverk med doppning har legat på fastigheten Tosseberg 1:117. En miljöteknisk markundersökning gjordes under 2003. Undersökningarna visade förhöjda halter pentaklorfenol och dioxiner i marken och mycket höga halter klorfenoler i grundvattnet.

Ytterligare undersökningar gjordes 2006. Resultatet visade på förhöjda halter pentaklorfenol i marken. Dioxiner påträffades i högre halter vid tre punkter. I sedimentproverna detekterades

inga förhöjda halter pentaklorfenol och något förhöjda halter av dioxiner. En liten mängd pentaklorfenol detekterades i ytvattnet. Det finns även misstanke att det finns en nedgrävd dieseltank på fastigheten.

Aktivitet: Utredda vad som ska göras, vem som ska göra det och vem som ska betala.

Resurser: Tillsynen sker inom den ordinarie verksamheten.

Tidsplan: Utredningsarbetet påbörjas 2016.

Ansvarig: Helene Bergman har tillsyn över fiskodlingen som ligger på samma fastighet och ska tillsammans med Lotta Dunås utföra utredningen.

Lerans såg (AB Lerans ångsåg)

Beskrivning: Ett sågverk med doppning har legat på fastigheten Leran 3:246.

Föroreningarnas farlighet är hög till mycket hög. En mindre miljöteknisk markundersökning gjordes på själva sågverksområdet och inför byggandet av vattenparken gjordes undersökningar strax söder om detta område. Resultaten från sågverksområdet visade på förhöjda halter i mark av framförallt arsenik och dioxin och föroreningsnivån bedömdes som stor. I ett grundvattenprov vid f d doppningsplatsen uppmättes en hög halt av pentaklorfenol. Däremot uppmättes endast låga metallhalter runt doppnings- och impregneringsplatsen. Två sedimentprover togs söder om sågverksområdet och dessa visade inte på någon förhöjd halt av klorfenoler och endast låga dioxinhalter. Inga metallanalyser gjordes. Undersökningar har gjorts på platsen 2010 på uppdrag av Sunne kommun. Vad marken ska användas till är oklart. Fastigheten ägs av en privat fastighetsägare som vid oförändrad användning (industriområde) inte har ett direkt saneringsansvar enligt miljöbalken. Vid exploatering av området träder åtgärdsansvar in för exploatören.

Aktivitet: Avvakta beslut om vad marken ska användas till och ställa krav därefter. Utredda vem som ska betala eventuell ytterligare provtagning och efterbehandling.

Resurser: Tillsynen sker inom den ordinarie verksamheten.

Tidsplan: Oklart, avvaktar beslut om vad marken ska användas till.

Ansvarig: Anders Olsson

Deponi Skäggeberg

Beskrivning: Före detta bytipp på fastigheten Skäggeberg 1:315. Deponin ligger i ett bostadsområde nära en förskola. Tekniska enheten har under 2013 utfört en miljöteknisk undersökning.

Bedömning: Med ledning av den undersökning som gjorts bedöms att en efterbehandling av området inte är nödvändig. Detta gäller om området även i fortsättningen ska användas till park- och lek område samt naturmark. Riskerna för effekter på hälsa och miljö av deponin bedöms vara små till måttliga. Om någon form av byggverksamhet skulle ske i området där det finns avfall bör man överväga att gräva bort avfallet i den delen av deponin. Deponin med lämplig säkerhetszon bör reserveras som förorenat område i kommunens planläggning. Inga aktiviteter kvarstår. Området tas bort från prioritering.

Undersökning av kommunala deponier

En inventering av nedlagda deponier utfördes under 2012. Tekniska enheten har 2013 påbörjat en undersökning av fem kommunala deponier (se ovan). Dessa är belägna på Brobyäng 5:99, Skäggeberg 1:315, Sundsvik 1:65, Sunne Klockargård 18:6 samt Östra Berga 1:109.

Deponin på Brobyäng 5:99 har under 2013 undersökts och sanerats. Uppsatta åtgärds mål är uppnådda.

Skäggeberg 1:315 lämnas utan åtgärd. Se ovan.

Sundsvik 1:65, Järnvägsparken- åtgärder inplanerade inför detaljplanens färdigställande 2016.

Sunne Klockargård 18:6 – förhandlingar pågår med fastighetsägare innan beslut om åtgärd tas.

Östra Berga 1:109 – Föreslagna åtgärder är uppstädning av skrot från markytan och vid behov utfyllnad med schaktmassor. Kommer att utföras 2016.

Vid undersökning inför detaljplaneläggande av Torvnäs schaktades synligt avfall bort och en ravin fylldes vid kyrkans fd tipp. Det var meningen att en dränering skulle läggas för att fånga upp yt- och lakvatten och att recipientprov skulle tas från dräneringen, som löper ut i Fryken. Dräneringen blev inte lagd då, men har hösten 2014 lagts i samband med anläggande av en gång och cykelväg. En provtagningsbrunn är placerad där dräneringarna möts. Provtagning har utförts hösten 2015 och analyserna visar inte på någon påverkan på vattnet. Provtagningar fortsätter en tid framöver.

Mål 3. Endast planerade efterbehandlingsinsatser görs vid förorenade områden i Sunne kommun år 2017.

Delmål 1

Informationen om var förorenade och misstänkt förorenade områden ligger finns överskådligt och lättillgängligt.

Ett kartskikt har skapats med alla objekt i Sunne kommun som finns i Länsstyrelsens EBH-databas. Kartskiktet är tillgängligt för plan- och bygglovenheten, tekniska, kommunkansliet och miljöenheten.

Genomfört 2013.

Sunne kommun har nu ett nytt webbaserat kartprogram myCarta där ett skikt innehåller länsstyrelsens potentiellt förorenade områden.

Genomfört 2015

Delmål 2

Förorenade områden i Sunne kommun är en del av översiktsplanen.

Genomfört 2011.

Delmål 3

Ansvaret för arbetet med förorenad mark är fördelat mellan miljö-, plan- och bygglovenheten, tekniska enheten och kommunkansliet.

Aktivitet: Bilda en grupp som ska driva frågor om förorenade områden, dela erfarenheter och kunskap, fördela ansvaret och samordna insatser.

Resurser: Inom den ordinarie verksamheten.

Tidsplan: Bra samarbete har upparbetats och för närvarande bedöms inte att behov finns.

Ansvarig: Anders Olsson har ansvar att sätta ihop en grupp.

Avvaktar

Delmål 4

Förorenade områden är en del i den ordinarie miljöskyddstillsynen.

Aktivitet: Genomföra ett tillsynsprojekt med fokus på förorenade områden.

Resurser: Inom den ordinarie verksamheten.

Tidsplan: En plan för projektets genomförande är påbörjad 2015 och projektet ska genomföras 2016.

Ansvarig: Lotta Dunås är ansvarig för att tillsammans med övriga inspektörer göra projektplanen. Lotta Dunås, Åke Bergqvist och Helene Bergman utför arbetet på sina respektive verksamheter.

Fd Bocabfastigheten Bäckebrom 1:55

Under 2013 upptäcktes, vid en undersökning av Östra Tippen vid Bäckebroms Sågverk, höga halter arsenik och bly på den sk fd Bocabfastigheten. Miljöenheten har låtit utföra en markprovtagning för att bekräfta eventuell förorening på fastigheten. Inga förhöjda halter arsenik eller bly hittades vid undersökningen. Tillsynsansvaret för Bocab fastigheten är länsstyrelsens och de har påbörjat handläggning av ärendet. Miljöenheten fortsätter följa upp föroreningssituationen på området genom information från länsstyrelsen.

Uppföljning

Handlingsplanen ska årligen följas upp och utvärderas. Uppföljningen av handlingsplanen bör göras i samband med att resten av tillsynsverksamheten planeras. Om nya problemområden uppkommit ska de läggas till i planen. Aktiviteter som är avslutade eller inte längre aktuella ska tydligt markeras. Åtgärder som inte gjorts inom tidplanen ska få en ny tidsplan. 2016 är sista året för handlingsplanen. Därefter sker arbetet inom ordinarie tillsynsplanering och genomförande.

Ansvarig: Lotta Dunås har ansvar för revidering av handlingsplanen.